

2021-03-10

Dnr RG 2021/1110

Per e-post

Infrastrukturdepartementet

Enheten för samhällets digitalisering

i.remissvar@regeringskansliet.se

i.esd.remissor@regeringskansliet.se

Remissvar: Säker och kostnadseffektiv it-drift - förslag till varaktiga former för samordnad statlig IT-drift SOU 2021:97

(I2021/03265)

Riksgälden har givits möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet: Säker och kostnadseffektiv it-drift - förslag till varaktiga former för samordnad statlig IT-drift (SOU 2021:97)

Sammanfattning

Riksgäldskontoret (Riksgälden) ställer sig positiv till utredningens förslag om införande av varaktiga former för samordnad statlig IT-drift.

Riksgälden har en central roll i det civila försvaret liksom i det finansiella systemet. Riksgälden är statens finansförvaltning och ska som bevakningsansvarig myndighet kunna leverera i hela hotskalan. Att skyddet av säkerhetskänslig verksamhet är oerhört viktig och att utredningen i sig föreslår att eventuell anslutning till det samordnade tjänsteutbudet ska vara frivillig och bygga på överenskommelser mellan de samverkande myndigheterna välkomnas därför av Riksgälden.

Riksgäldens synpunkter lämnas i det följande:

Utmaningar och Risker med förslaget (avsnitt 11.12)

Riksgälden håller med om och vill understryka att det finns risker med förslaget.

Förmågan och viljan att samverka kopplad till en tydlig ansvarsfördelning mellan aktörer är centralt.

Förmåga och kapacitet till innovation är viktigt att vidmakthålla och utveckla för att nå regeringens övergripande strategiska mål om att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

Koncentrationsrisken ur ett säkerhetsperspektiv behöver tas på allvar. Särskilt i ljuset av de snabba geopolitiska förändringarna.

Andra utmaningar och risker

Riksgälden ser att det finns en risk att den faktiska kompetensen kring verksamhetssystemen i ett driftsnära perspektiv uteblir, en kompetens som byggs upp genom ett tätt samarbete mellan driftspersonal och systemutvecklingsteam, det som i IT världen kallas för DEVOPS.

Det blir svårare att realisera en DEVOPS strategi när man har en extern leverantör av driften för de myndigheter som är i behov av och därför bedriver verksamhetsnära systemutveckling.

En annan uppenbar risk är att kostnadseffektivitet baserad på skalfördelar uteblir på grund av att anslutningstakten blir lägre än vad utredningen uppskattar (se Figur 12.7 Årlig anslutningsgrad till leverantörsmyndigheter).

Riksgälden ser även en risk med att det kan vara svårt att få fram relevanta och mätbara nyckeltal och föreslår därför att en noggrann utredning genomförs för hur dessa ska tas fram och mätas. Tidigare erfarenheterna från Försäkringskassans regeringsuppdrag samt Statens servicecenter har som utredningen poängterat visat på svårigheten med att återskapa ett nolläge i efterhand. Tidigare erfarenheter visar samtidigt att det är svårt att mäta kostnadseffektiviteten i samband med samordning av drift då det krävs andra kompetenser inom myndigheterna vilket gör att en besparing på t.ex. IT-kompetens istället kan komma att resultera i en ökad kostnad i behov av beställarkompetens.

Även i mätningen av kvalitet i leverans såväl som IT-säkerhet är det svårt att hitta mätbara nyckeltal då detta till viss del kan bli subjektivt. Speciellt svårt kan det bli med arbetet med IT-säkerhet som behöver anpassas relativt snabbt då hotbilden kontinuerligt förändras.

Riksgäldens efterlyser detaljering av följande:

Kompetensbrist i fråga om informationsklassificering.

Följande skrivning är hämtad från avsnitt 12.1.1 Konsekvenser för statliga myndigheter generellt.

”Kompetensbrist kan bidra till brister i myndigheternas informationsklassificering och bedöms också vara det största hindret för att säkerställa en säker IT-drift.”

Riksgäldens tolkning är att en myndighet som har bristfällig eller ingen informationsklassificering alls kommer att behöva hjälp att först klassificera sin information för att kunna ha rätt skyddsnivå på informationen. Detta är ett viktigt steg för att överhuvudtaget kunna avgöra om det går att flytta driften eller delar av den till en annan myndighet. Riksgälden efterlyser en tydlig beskrivning över var de resurser som behövs för detta viktiga och krävande arbete ska komma ifrån.

Finansieringsstöd för små myndigheter i samband med anslutning till och avveckling av den samordnade statliga IT-driften.

Följande skrivning är hämtad från avsnitt 12.5.4 Bidrag för anslutning av myndigheter med behov av ekonomiskt stöd.

” Erfarenheterna från Försäkringskassans regeringsuppdrag visar att framför allt små myndigheter behöver ekonomiskt stöd för att finansiera vissa delar av anslutningsprocessen.”

Riksgälden efterlyser en beskrivning av hur en eventuell avveckling av en anslutning ska finansieras. Frågan skulle kunna bli aktuellt då t.ex. de krav en myndighet har att leva upp till ändras (att informationen får en högre klassificering) vilket gör att det inte längre är lämpligt för myndigheten att ligga kvar inom den samordnade statliga IT-driften.

I detta ärende har riksgäldsdirektören Karolina Ekholm beslutat efter föredragning av Sergio Rojas. I den slutliga beredningen har även avdelningschefen Ingela Rindå, enhetscheferna Helena Tillvén, Izabella Rolnik, Piotr Kuczkowski och Anders Brouzell samt säkerhetsanalytikern Tommy Gurell vid Säkerhetsenheten deltagit.

Karolina Ekholm, beslutande

Sergio Rojas, föredragande